
Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūti

MĒS, APVIENOTO NĀCIJU TAUTAS, APŅĒMĪBĀ

- pasargāt nākamās paaudzes no kara posta, kas divreiz mūsu dzīves laikā ir radījis cilvēcei neizsakāmas bēdas,
- no jauna apstiprināt ticību cilvēka pamattiesībām, cilvēka cieņai un vērtībai, vīriešu un sieviešu līdztiesībai, kā arī lielo un mazo valstu līdztiesībai,
- radīt apstākļus, kuros var nodrošināt/ievērot taisnīgumu un cieņu pret saistībām, kas izriet no līgumiem un citiem starptautisko tiesību avotiem,
- veicināt sociālo progresu un dzīves līmeņa uzlabošanu lielākas brīvības apstākļos

UN ŠO MĒRĶU VĀRDĀ

- izrādīt iecietību pret citiem un dzīvot kopā mierā kā labi kaimiņi,
- apvienot savus spēkus starptautiskā miera un drošības uzturēšanai,
- pieņemot principus un ieviešot metodes, nodrošināt, ka bruņotie spēki netiek lietoti citādi, kā tikai kopējās interesēs,
- izmantot starptautisko aparātu visu tautu ekonomiskā un sociālā stāvokļa uzlabošanai,

ESAM NOLĒMUŠAS APVIENOT SAVUS SPĒKUS ŠO MĒRĶU SASNIEGŠANAI.

Līdz ar to mūsu valstu valdības ar savu pārstāvju starpniecību, kas sapulcējušies Sanfrancisko un uzrādījuši pilnvaras, kuras atzītas par likumīgām un spējām, piekrist pieņemt šos Apvienoto Nāciju Organizācijas statūtus un ar šo nodibina starptautisku organizāciju ar nosaukumu "Apvienoto Nāciju Organizācija".

I NODAĻA. MĒRĶI UN PRINCIPI

1. pants

Apvienoto Nāciju Organizācijas mērķi ir:

1. uzturēt starptautisko mieru un drošību un šajā nolūkā veikt efektīvus kolektīvos pasākumus, lai novērstu un likvidētu draudus mieram un atturētu no agresijas vai citiem miera pārkāpumiem, un, izmantojot miermīlīgus līdzekļus un ievērojot taisnīguma un starptautisko tiesību principus, noregulēt un atrisināt starptautiskus strīdus un situācijas, kuras var novest pie miera pārkāpšanas;
2. izveidot draudzīgas attiecības starp valstīm, pamatojoties uz tautu tiesību vienlīdzības un pašnoteikšanās principa ievērošanu, un veikt citus atbilstošus pasākumus miera stiprināšanai pasaulē;
3. īstenot starptautisko sadarbību starptautisku ekonomiska, sociāla, kultūras un humanitāra rakstura problēmu risināšanā un cilvēktiesību un pamatbrīvību nodrošināšanas veicināšanā un sekmēšanā visiem cilvēkiem neatkarīgi no rases, dzimuma, valodas vai reliģiskās pārliecības;
4. būt par nāciju rīcības saskaņošanas centru šo kopējo mērķu sasniegšanai.

---

2. pants

Lai sasniegtu šo statūtu 1. pantā norādītos mērķus, organizācija un tās dalībvalstis rīkojas saskaņā ar turpmāk norādītajiem principiem.

1. Organizācija balstās uz visu tās dalībvalstu suverēnās līdztiesības principa.
2. Lai visas dalībvalstis iegūtu tiesības un priekšrocības, kas pienākas organizācijas dalībvalstīm, tās godprātīgi pilda visus pienākumus, ko tās uzņēmušās saskaņā ar šiem statūtiem.
3. Visas dalībvalstis risina savus starptautiskos strīdus ar miermīlīgiem līdzekļiem tā, lai neapdraudētu starptautisko mieru, drošību un taisnību.
4. Visas dalībvalstis apņemas savās starptautiskajās attiecībās atturēties no draudiem lietot spēku vai spēka lietošanas gan pret jebkuras valsts teritoriālo neaizskaramību vai politisko neatkarību, gan jebkurā citā veidā, kas ir pretrunā Apvienoto Nāciju Organizācijas mērķiem.
5. Visas dalībvalstis sniedz organizācijai visu iespējamo palīdzību visās darbībās, ko tā veic saskaņā ar šiem statūtiem, un atturas no palīdzības sniegšanas jebkurai valstij, pret kuru Apvienoto Nāciju Organizācija veic preventīva vai piespiedu rakstura darbības.
6. Organizācija nodrošina, ka valstis, kuras nav Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstis, darbojas saskaņā ar šiem principiem tiktāl, cik tas ir nepieciešams starptautiskā miera un drošības uzturēšanai.
7. Nekas no šajos statūtos minētā nedod tiesības Apvienoto Nāciju Organizācijai iejaukties lietās, kas pēc savas būtības ietilpst jebkuras valsts iekšējā kompetencē, un neliek Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstīm šīs lietas nodot izskatīšanai saskaņā ar šiem statūtiem; tomēr šis princips neattiecas uz piespiedu līdzekļu lietošanu saskaņā ar VII nodaļu.

II NODAĻA. ORGANIZĀCIJAS DALĪBVALSTIS

3. pants

Apvienoto Nāciju Organizācijas sākotnējās dalībvalstis ir valstis, kuras, piedaloties starptautiskās organizācijas veidošanas konferencē Sanfrancisko vai iepriekš parakstot 1942. gada 1. janvāra Apvienoto Nāciju Organizācijas deklarāciju, ir parakstījušas un ratificējušas šos statūtus saskaņā ar 110. pantu.

4. pants

1. Par organizācijas dalībvalsti var kļūt jebkura cita miermīlīga valsts, kas uzņemsies šajos statūtos noteiktos pienākumus un kas pēc organizācijas domām spēj un vēlas veikt šos pienākumus.

2. Jebkuras šādas valsts uzņemšana Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstu sastāvā tiek īstenota ar Ģenerālās asamblejas lēmumu pēc Drošības padomes rekomendācijas.

---

5. pants

Ģenerālajai asamblejai pēc Drošības padomes rekomendācijas ir tiesības atņemt dalībvalsts tiesības un privilēģijas jebkurai Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstij, kurai Drošības padome ir piemērojusi preventīva un piespiedu rakstura līdzekļus. Šādas dalībvalsts tiesības un privilēģijas var atjaunot Drošības padome.

6. pants

Ģenerālā asambleja pēc Drošības padomes rekomendācijas var izslēgt no Apvienoto Nāciju Organizācijas jebkuru tās dalībvalsti, kura sistemātiski pārkāpj šajos statūtos noteiktos principus.

III NODAĻA. INSTITŪCIJAS

7. pants

1. Šīs institūcijas ir izveidotas kā Apvienoto Nāciju Organizācijas galvenās institūcijas: Ģenerālā asambleja, Drošības padome, Ekonomikas un sociālo lietu padome, Aizbildnības padome, Starptautiskā tiesa un Sekretariāts.

2. Saskaņā ar šiem statūtiem ir atļauts nodibināt nepieciešamās papildinstitūcijas.

8. pants

Apvienoto Nāciju Organizācija nenosaka nekādus ierobežojumus attiecībā uz vīriešu un sievietes tiesībām tikt ievēlētiem jebkādā statusā un ar vienlīdzīgiem nosacījumiem tās galvenajās un papildinstitūcijās.

IV NODAĻA. ĢENERĀLĀ ASAMBLEJA

SASTĀVS

9. pants

1. Ģenerālā asambleja sastāv no visām Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstīm.

2. Katru dalībvalsti Ģenerālajā asamblejā drīkst pārstāvēt ne vairāk kā pieci pārstāvji.

FUNKCIJAS un PILNVARAS

10. pants

Ģenerālā asambleja drīkst apspriest jebkura rakstura jautājumus vai lietas, kas atbilst šo statūtu tvērumam vai ir saistītas ar jebkuras institūcijas pilnvarām un funkcijām, kas noteiktas šajos statūtos noteiktajām, un, izņemot 12. pantā paredzētajos gadījumos, sniegt rekomendācijas Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstīm vai Drošības padomei, vai gan organizācijas dalībvalstīm, gan Drošības padomei par jebkuriem šāda veida jautājumiem vai lietām.

---

11. pants

1. Ģenerālā asambleja ir pilnvarota izskatīt vispārīgos sadarbības principus starptautiskā miera un drošības uzturēšanai, tostarp principus, kas nosaka atbrūošanās un bruņošanās regulēšanu, un sniegt rekomendācijas par šādiem principiem organizācijas dalībvalstīm vai Drošības padomei, vai gan organizācijas dalībvalstīm, gan Drošības padomei.
2. Ģenerālā asambleja ir pilnvarota apspriest visus jautājumus, kas attiecas uz starptautiskā miera un drošības uzturēšanu un ko tai ir ierosinājuši jebkura Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalsts vai Drošības padome, vai valsts, kas nav organizācijas dalībvalsts, saskaņā ar 35. panta 2. punktu, un, izņemot 12. pantā paredzētajos gadījumos, sniegt rekomendācijas par jebkuru šādu jautājumu vai nu iesaistītajai valstij vai valstīm, Drošības padomei, vai gan Drošības padomei, gan šādām valstīm. Ikvienu tādu jautājumu, uz kuru nepieciešams reaģēt, Ģenerālā asambleja pirms vai pēc apspriešanas nodod Drošības padomei.
3. Ģenerālā asambleja var vērst Drošības padomes uzmanību uz situācijām, kuras var apdraudēt starptautisko mieru un drošību.
4. Šai punktā izklāstītās Ģenerālās asamblejas pilnvaras nekādā veidā neierobežo 10. panta vispārējo tvērumu.

12. pants

1. Kad Drošības padome attiecībā uz jebkuru strīdu vai situāciju īsteno šajos statūtos noteiktās funkcijas, Ģenerālā asambleja nesniedz nekādas rekomendācijas par šo strīdu vai situāciju, ja vien Drošības padome tās nepieprasa.
2. Katrā Ģenerālās Asamblejas sesijā ģenerālsekretārs, saņemot Drošības padomes piekrišanu, informē Ģenerālo asambleju par visiem ar starptautisko mieru un drošību saistītajiem jautājumiem, kurus risina Drošības padome, un tāpat informē Ģenerālo asambleju, bet, ja Ģenerālās asamblejas sesija nenotiek, tad Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstis, tiklīdz Drošības padome ir beigusī šādu jautājumu izskatīšanu.

13. pants

1. Ģenerālā asambleja ierosina pētījumus un sniedz rekomendācijas šādiem mērķiem:
  - a) lai veicinātu starptautisko sadarbību politikas jomā, kā arī sekmētu progresīvu starptautisko tiesību attīstību un kodifikāciju;
  - b) lai veicinātu starptautisko sadarbību ekonomikas, sociālo jautājumu, kultūras, izglītības un veselības jomā, kā arī sniegtu atbalstu visiem cilvēkiem cilvēktiesību un pamatbrīvību nodrošināšanā neatkarīgi no rases, dzimuma, valodas vai reliģiskās pārliecības.

Citi Ģenerālās asamblejas pienākumi, funkcijas un pilnvaras, kas attiecas uz 1.b punktā minētajiem jautājumiem, ir izklāstītas IX un X nodaļā.

14. pants

Ievērojot 12. panta noteikumus, Ģenerālā asambleja var rekomendēt pasākumus, lai neatkarīgi no tās izcelsmes miermīlīgi noregulētu jebkuru situāciju, kura pēc Ģenerālās asamblejas

---

domām var kaitēt vispārējai labklājībai vai draudzīgām valstu attiecībām, ieskaitot situācijas, kas radušās, pārkāpjot šo statūtu noteikumus attiecībā uz Apvienoto Nāciju Organizācijas mērķiem un principiem.

15. pants

1. Ģenerālā asambleja saņem un izskata Drošības padomes ikgadējos un speciālos ziņojumus; šajos ziņojumos ir jāiekļauj pārskats par starptautiskā miera un drošības uzturēšanas pasākumiem, par kuriem Drošības padome ir lēmusi vai kurus tā ir uzsākusi.
2. Ģenerālā asambleja saņem un izskata citu Apvienoto Nāciju Organizācijas institūciju ziņojumus.

16. pants

Attiecībā uz starptautisko aizbildnības sistēmu Ģenerālā asambleja veic tādas funkcijas, kādas tai noteiktas saskaņā ar XII un XIII nodaļu, tostarp aizbildnības līgumu apstiprināšanu tām teritorijām, kas nav noteiktas par stratēģiski nozīmīgām.

17. pants

1. Ģenerālā asambleja izskata un apstiprina organizācijas budžetu.
2. Organizācijas izdevumus sedz tās dalībvalstis atbilstoši Ģenerālās asamblejas noteiktam sadalījumam.
3. Ģenerālā asambleja izskata un apstiprina visus finanšu un budžeta nolīgumus ar specializētām aģentūrām, kuras minētas 57. pantā, un pārbauda šādu specializēto aģentūru administratīvos budžetus ar mērķi sniegt rekomendācijas attiecīgajām aģentūrām.

BALSOŠANA

18. pants

1. Katram Ģenerālās asamblejas loceklim ir viena balss.
2. Ģenerālās asamblejas lēmumi par būtiskiem jautājumiem tiek pieņemti ar divu trešdaļu klātesošo un balsojošo dalībnieku balsu vairākumu. Šādi jautājumi ietver rekomendācijas par starptautiskā miera un drošības uzturēšanu, Drošības padomes nepastāvīgo locekļu ievēlēšanu, Ekonomikas un sociālo lietu padomes locekļu ievēlēšanu, Aizbildnības padomes locekļu ievēlēšanu saskaņā ar 86. panta 1.c punktu, jaunu Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstu uzņemšanu, organizācijas dalībvalstu tiesību un privilēģiju apturēšanu, dalībvalstu izslēgšanu, ar aizbildnības sistēmas funkcionēšanu saistītus jautājumus un budžeta jautājumus.
3. Lēmumi par citiem jautājumiem, ieskaitot tādu papildu jautājumu kategoriju noteikšanu, kuru pieņemšanai nepieciešamas divas trešdaļas balsu vairākuma, tiek pieņemti ar klātesošo un balsojošo dalībnieku balsu vairākumu.

---

19. pants

Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalsts, kura organizācijai laikus nav samaksājusi finanšu iemaksas, zaudē balsstiesības Ģenerālajā asamblejā, ja parāda summa ir vienāda ar iemaksu summu, kas dalībvalstij būtu jāsamaksā par pilniem diviem iepriekšējiem gadiem, vai to pārsniedz. Taču Ģenerālā asambleja var ļaut šādai dalībvalstij balsot, ja asambleja ir pārliecināta, ka maksājumi kavējas no šīs dalībvalsts neatkarīgu apstākļu dēļ.

KĀRTĪBA

20. pants

Ģenerālā asambleja regulārās ikgadējās sesijās un, ja nepieciešams, speciālās sesijās. Speciālās sesijas sasauc ģenerālsēkretārs pēc Drošības padomes vai Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstu vairākuma pieprasījuma.

21. pants

Ģenerālā asambleja pati nosaka savu reglamentu. Tā katrai sesijai ievēl jaunu priekšsēdētāju.

22. pants

Ģenerālā asambleja var izveidot tādas palīginstitūcijas, kādas tā atzīst par nepieciešamām savu funkciju realizēšanai.

V NODAĻA. DROŠĪBAS PADOME

SASTĀVS

23. pants

1. Drošības padome sastāv no piecpadsmit Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstīm. Ķīnas Tautas Republika, Francija, Padomju Sociālistisko Republiku Savienība, Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste un Amerikas Savienotās Valstis ir Drošības padomes pastāvīgie locekļi. Ģenerālā asambleja ievēl desmit citas Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstis par Drošības padomes nepastāvīgajiem locekļiem, vislielāko uzmanību pievēršot Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstu ieguldījumam starptautiskā miera un drošības uzturēšanā un citu organizācijas citu mērķu sasniegšanā, kā arī vienlīdzīgam ģeogrāfiskam sadalījumam.

2. Drošības padomes nepastāvīgie locekļi tiek ievēlēti uz 2 gadiem. Pirmajās nepastāvīgo locekļu vēlēšanās pēc Drošības padomes locekļu skaita palielināšanas no vienpadsmit līdz piecpadsmit locekļiem divi no četriem papildu locekļiem tiks ievēlēti uz vienu gadu. Loceklis, kas beidz pildīt Drošības padomes locekļa pienākumus, nevar tikt nekavējoties pārvēlēts.

3. Katram Drošības padomes loceklim ir viens pārstāvis.

FUNKCIJAS un PILNVARAS

24. pants

1. Lai nodrošinātu ātru un efektīvu Apvienoto Nāciju Organizācijas darbību, tās dalībvalstis piešķir Drošības padomei galveno atbildību par starptautiskā miera un drošības uzturēšanu un piekrīt, ka Drošības padome, pildot pienākumus, kas izriet no šīs atbildības, darbojas šo valstu vārdā.
2. Pildot šos pienākumus, Drošības padome rīkojas saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas mērķiem un principiem. Konkrētas pilnvaras, kas Drošības padomei ir piešķirtas šo pienākumu veikšanai, ir noteiktas VI, VII, VIII un XII nodaļā.
3. Drošības padome iesniedz izskatīšanai Ģenerālajā asamblejā ikgadējus ziņojumus un, ja nepieciešams, speciālus ziņojumus.

25. pants

Saskaņā ar šiem statūtiem Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstis piekrīt pieņemt un īstenot Drošības padomes lēmumus.

26. pants

Lai veicinātu starptautiskā miera un drošības nodrošināšanu un uzturēšanu, piešķirot pēc iespējas mazāk cilvēkresursu un saimniecisko resursu bruņojumam, Drošības padome kopā ar 47. pantā minēto Militārā štāba komiteju izstrādā bruņojuma regulēšanas sistēmas plānus, kurus iesniedz Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstīm.

BALSOŠANA

27. pants

1. Katram Drošības padomes loceklim ir viena balss.
2. Drošības padomes lēmumi par procesuāliem jautājumiem ir uzskatāmi par pieņemtiem, ja par tiem ir apstiprinoši nobalsojuši deviņi padomes locekļi.
3. Drošības padomes lēmumi par visiem citiem jautājumiem ir uzskatāmi par pieņemtiem, ja par tiem ir apstiprinoši nobalsojuši deviņi padomes locekļi, tostarp, tos vienbalsīgi apstiprinājuši visi padomes pastāvīgi locekļi, ar nosacījumu, ka, pieņemot lēmumus saskaņā ar VI nodaļu un 52. panta 3. punktu, strīdā iesaistītā puse atturas no balsošanas.

KĀRTĪBA

28. pants

1. Drošības padome tiek organizēta tā, lai tā varētu nepārtraukti funkcionēt. Tādēļ ikvienam Drošības padomes loceklim vienmēr ir jābūt pārstāvētam Apvienoto Nāciju Organizācijas atrašanās vietā.

---

2. Drošības Padome sanāk periodiskās sēdēs, kurās katru locekli pēc tā vēlēšanās var pārstāvēt valdības loceklis vai arī jebkurš cits īpaši norīkots pārstāvis.

3. Drošības padomes sēdes var notikt ne tikai Apvienoto Nāciju Organizācijas atrašanās vietā, bet arī jebkurā citā vietā, kura pēc padomes domām visvairāk sekmēs tās darbu.

29. pants

Drošības padome var izveidot tādas palīginstitūcijas, kādas tā uzskata par nepieciešamām savu funkciju veikšanai.

30. pants

Drošības Padome pati nosaka savu reglamentu, tostarp sava priekšsēdētāja izvēles kārtību.

31. pants

Jebkura Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalsts, kura nav Drošības padomes locekle, var piedalīties jebkura Drošības padomei nodotā jautājuma apspriešanā bez balsstiesībām visos tajos gadījumos, kad Drošības padome uzskata, ka šīs dalībvalsts intereses ir aizskartas.

32. pants

Jebkura Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalsts, kas nav Drošības padomes locekle, vai jebkura valsts, kas nav Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalsts, ja tā ir iesaistītā puse Drošības padomē izskatāmajā strīdā, tiek uzaicināta piedalīties ar šo strīdu saistītajās apspriedēs bez balsstiesībām. Lai ļautu jautājumu izskatīšanā piedalīties valstīm, kuras nav Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstis, Drošības padome nosaka tādus nosacījumus, kādus tā uzskata par taisnīgiem.

VI NODAĻA. STRĪDU ATRISINĀŠANA MIERMĪLĪGĀ VEIDĀ

33. pants

1. Jebkurā strīdā, kura turpināšanās var apdraudēt starptautiskā miera un drošības uzturēšanu, iesaistītajām pusēm, pirmkārt, strīdu ir jācenšas atrisināt sarunu, apsekošanas, starpniecības, samierināšanas, arbitrāžas vai iztiesāšanas ceļā, izmantojot reģionālās institūcijas vai nolīgumus, vai jebkurus citus miermīlīgus līdzekļus pēc saviem ieskatiem.

2. Kad Drošības padome to uzskata par nepieciešamu, tā pieprasa pusēm atrisināt strīdu, izmantojot šādus līdzekļus.

34. pants

Drošības padome var izmeklēt jebkuru strīdu vai jebkuru situāciju, kas var izraisīt starptautiskas domstarpības vai strīdu, lai noteiktu, vai šī strīda vai situācijas turpināšanās var apdraudēt starptautiskā miera un drošības uzturēšanu.

---

35. pants

1. Jebkura Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalsts var ziņot Drošības padomei vai Ģenerālajai asamblejai par jebkuru strīdu vai situāciju, kura atbilst 34. pantā norādītajam tvērumam.
2. Valsts, kura nav Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalsts, var ziņot Drošības padomei vai Ģenerālajai asamblejai par jebkuru strīdu, kurā tā ir iesaistīta, ja vien tā iepriekš apņemas noregulēt šo strīdu miermīlīgā veidā, kā paredzēts šajos statūtos.
3. Ģenerālā asambleja, izskatot lietas, kas tai iesniegtas saskaņā ar šo pantu, ievēro 11. un 12. panta noteikumus.

36. pants

1. Drošības padome var ieteikt atbilstošu noregulēšanas procedūru vai metodi jebkurā strīda stadijā vai līdzīgā situācijā, kas pēc būtības atbilst 33. pantā norādītajam.
2. Drošības padomei jāņem vērā jebkuras strīda risināšanas procedūras, kuras puses jau ir izmantojušas.
3. Sniedzot rekomendācijas saskaņā ar šo pantu, Drošības padome arī jāņem vērā, ka pusēm juridiski strīdi parasti būtu jānodod Starptautiskajai tiesai saskaņā ar Tiesas statūtu nosacījumiem.

37. pants

1. Ja puses, kuras ir iesaistītās strīdā, kas pēc būtības atbilst 33. pantā norādītajam, neatrisina to ar šajā pantā norādītajiem līdzekļiem, tās nodod to Drošības padomei.
2. Ja Drošības padome uzskata, ka šī strīda turpināšanās patiešām var apdraudēt starptautiskā miera un drošības uzturēšanu, tā lemj, vai rīkoties atbilstoši 36. panta nosacījumiem vai rekomendēt tādus strīda atrisināšanas nosacījumus, kādus tā uzskata par piemērotiem.

38. pants

Neskarot 33.–37. panta noteikumus, Drošības padome pēc visu strīdā iesaistīto pušu pieprasījuma var sniegt tām rekomendācijas, lai šis strīds tiktu atrisināts miermīlīgā veidā.

VII NODAĻA. DARBĪBA ATTIECĪBĀ UZ MIERA APDRAUDĒJUMU, MIERA PĀRKĀPUMIEM UN AGRESIJAS AKTIEM

39. pants

Drošības padome konstatē jebkāda miera apdraudējuma, miera pārkāpuma vai agresijas akta esamību un sniedz rekomendācijas vai lemj par to, kādi pasākumi saskaņā ar 41. un 42. pantu ir jāīsteno starptautiskā miera un drošības uzturēšanai vai atjaunošanai.

---

40. pants

Lai novērstu situācijas pasliktināšanos, pirms rekomendāciju sniegšanas vai lēmuma pieņemšanas par 39. pantā noteiktajiem pasākumiem Drošības padome var pieprasīt, lai iesaistītās puses īstenotu tādus pagaidu pasākumus, kādus tā uzskata par nepieciešamiem vai vēlamiem. Šādi pagaidu pasākumi nedrīkst ierobežot iesaistīto pušu tiesības, prasības vai nostāju. Drošības padome pienācīgi ņem vērā šo pagaidu pasākumu neīstenošanu.

41. pants

Drošības padome var lemt, kādi pasākumi, kuri nav saistīti ar bruņota spēka izmantošanu, jāveic tās lēmumu īstenošanai, un tā var prasīt, lai Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstis tos piemērotu. Šie pasākumi var ietvert pilnīgu vai daļēju ekonomikas attiecību un dzelzceļa, jūras, gaisa, pasta, telegrāfa, radio vai citu saziņas līdzekļu pārtraukšanu, kā arī diplomātisko attiecību pārtraukšanu.

42. pants

Ja Drošības padome uzskata, ka 41. pantā norādītie pasākumi var izrādīties vai jau ir izrādījušies nepietiekami, tā ar gaisa, jūras vai sauszemes spēkiem var veikt tādas darbības, kādas tā uzskatīs par nepieciešamām starptautiskā miera un drošības uzturēšanai vai atjaunošanai. Šādas darbības var ietvert demonstrācijas, blokādi un citas Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstu gaisa, jūras vai sauszemes spēku operācijas.

43. pants

1. Visām Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstīm, lai sniegtu savu ieguldījumu starptautiskā miera un drošības uzturēšanā, pēc Drošības padomes pieprasījuma un saskaņā ar īpašu nolīgumu vai nolīgumiem ir pienākums nodot padomes rīcībā bruņotos spēkus, sniegt palīdzību un nodrošināt infrastruktūru, kas nepieciešama starptautiskā miera un drošības uzturēšanai, tostarp, nodrošināt teritorijas šķērsošanas tiesības.

2. Šādā nolīgumā vai nolīgumos tiek noteikts bruņoto spēku skaitliskais sastāvs un veids, to gatavības pakāpe un vispārīgais izvietojums, kā arī infrastruktūras un sniedzamās palīdzības raksturs.

3. Sarunas par nolīguma vai nolīgumu noslēgšanu tiek veiktas pēc iespējas drīzāk pēc Drošības padomes iniciatīvas. Šādi nolīgumi tiek noslēgti starp Drošības padomi un Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstīm vai starp Drošības padomi un Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstu grupām, un parakstījušajai valstij tie ir jāratificē saskaņā ar tās konstitucionālo procedūru.

44. pants

Ja Drošības padome ir nolēmusi lietot spēku, pirms pieprasīt, lai Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalsts, kura nav pārstāvēta padomē, piešķirtu bruņotos spēkus to pienākumu pildīšanai, ko tā uzņēmusies saskaņā ar 43. pantu, Drošības padome uzaicina šo dalībvalsti, ja tā vēlas, piedalīties Drošības padomes lēmuma pieņemšanā par šīs dalībvalsts bruņoto spēku kontingenta izmantošanu.

---

45. pants

Lai Apvienoto Nāciju Organizācija varētu veikt steidzamas militārās operācijas, dalībvalstīm jātur savi nacionālo gaisa karaspēku kontingenti pilnīgas gatavības stāvoklī kopēju starptautisku piespiedu darbību īstenošanai. Šo kontingentu skaitlisko sastāvu, gatavības pakāpi un kopīgās darbības plānus nosaka Drošības padome kopā ar Militārā štāba komiteju, ievērojot 43. pantā minētajā īpašajā nolīgumā vai nolīgumos norādītos ierobežojumus.

46. pants

Bruņoto spēku izmantošanas plānus sastāda Drošības padome, sadarbojoties ar Militārā štāba komiteju.

47. pants

1. Militārā štāba komiteja tiek veidota, lai sniegtu padomus un palīdzību Drošības padomei visos jautājumos, kas saistīti ar Drošības padomes militārajām prasībām starptautiskā miera un drošības uzturēšanā un tās rīcībā nodotā karaspēka izmantošanu, komandēšanu, kā arī bruņojuma regulēšanu un iespējamo atbrūošanu.

2. Militārā štāba komiteja sastāv no Drošības padomes pastāvīgo locekļu štābu priekšniekiem vai to pārstāvjiem. Tā uzaicina sadarboties jebkuru Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalsti, kura nav pastāvīgi pārstāvēta komitejā, ja efektīvai komitejas pienākumu īstenošanai ir nepieciešama šīs dalībvalsts līdzdalība komitejas darbā.

3. Militārā štāba komiteja, atrazdamās Drošības padomes pakļautībā, ir atbildīga par jebkuru Drošības padomes rīcībā nodoto bruņoto spēku stratēģisko vadību. Jautājumi attiecībā uz šādu spēku komandēšanu ir jāizstrādā vēlāk.

4. Militārā štāba komiteja ar Drošības padomes atļauju un pēc konsultēšanās ar attiecīgām reģionālām organizācijām var izveidot savas reģionālās apakškomitejas.

48. pants

1. Darbības, kas nepieciešamas, lai izpildītu Drošības padomes lēmumus par starptautiskā miera un drošības uzturēšanu, veic visas vai dažas Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstis, kā to noteikusi Drošības padome.

2. Šādus lēmumus Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstis pilda tieši un darbodamās atbilstošajās starptautiskajās organizācijās, kuru dalībvalstis tās ir.

49. pants

Īstenojot Drošības padomes pieņemtos lēmumus, Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstis apvienojas savstarpējas palīdzības sniegšanai.

50. pants

Ja Drošības padome lieto preventīvus vai piespiedu līdzekļus pret kādu valsti, tad jebkura cita valsts, neatkarīgi, vai tā ir vai nav Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalsts, kurai šādu

---

līdzekļu lietošanas rezultātā radušās īpašas ekonomiskas problēmas, ir tiesīga konsultēties ar Drošības padomi par šo problēmu atrisināšanu.

51. pants

Šie statūti nekādā veidā neierobežo neatņemamās tiesības uz individuālu vai kolektīvu pašaizsardzību, ja pret Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalsti tiek veikts bruņots uzbrukums, līdz brīdim, kamēr Drošības padome nav veikusi pasākumus, kas nepieciešami starptautiskā miera un drošības uzturēšanai. Par pasākumiem, kurus Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstis veic, īstenojot šīs tiesības uz pašaizsardzību, nekavējoties paziņo Drošības padomei, un tie nekādā veidā nedrīkst ietekmēt Drošības padomes pilnvaras un pienākumus, kas noteikti saskaņā ar šiem statūtiem, jebkurā laikā veikt tādas darbības, kādas tā uzskata par nepieciešamām starptautiskā miera un drošības uzturēšanai vai atjaunošanai.

VIII NODAĻA. REĢIONĀLIE NOLĪGUMI

52. pants

1. Nekas no šajos statūtos minētā neizslēdz tādu reģionālo nolīgumu vai institūciju pastāvēšanu, kas risina tādus ar starptautiskā miera un drošības uzturēšanu saistītus jautājumus, kādi ir nepieciešami reģionālām darbībām, ar nosacījumu, ka šādi nolīgumi vai institūcijas un to darbība atbilst Apvienoto Nāciju Organizācijas mērķiem un principiem.
2. Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstīm, kuras ir noslēgušas šādus nolīgumus vai piedalās šādās organizācijās, jāpieliek visas pūles, lai nodrošinātu miermīlīgu vietējo strīdu atrisināšanu, izmantojot šādus reģionālos nolīgumus vai reģionālās institūcijas, pirms šo strīdu nodošanas Drošības padomei.
3. Drošības padomei jāveicina vietējo strīdu atrisināšana miermīlīgā veidā, izmantojot šādus reģionālos nolīgumus vai reģionālās institūcijas, vai nu pēc iesaistīto valstu iniciatīvas, vai arī Drošības padomes ieteikuma.
4. Šis pants nekādā veidā neierobežo 34. un 35. panta piemērošanu.

53. pants

1. Ja nepieciešams, Drošības padome savu pilnvaru robežās izmanto šādus reģionālos nolīgumus vai institūcijas piespiedu darbību īstenošanai. Taču šādas piespiedu darbības netiek īstenotas saskaņā ar šādiem reģionālajiem nolīgumiem vai tās neīsteno reģionālās institūcijas bez Drošības padomes pilnvarojuma, izņemot 107. pantā noteiktos pasākumus pret jebkuru ienaidnieci valsti, kas definēta šī panta 2. punktā, vai reģionālos pasākumus, kas vērsti pret agresīvas politikas atjaunošanu no jebkuras šādas valsts puses, līdz brīdim, kamēr organizācijai pēc ieinteresēto valdību lūguma var uzlikt atbildību par turpmāku agresijas nepieļaušanu no šādas valsts puses.
2. Termins "ienaidnieka valsts", kā tas lietots šī panta 1. punktā, attiecas uz jebkuru valsti, kura Otrā pasaules kara laikā bija jebkuras šos statūtus parakstījušas valsts ienaidniece.

---

54. pants

Drošības padomei vienmēr jābūt pilnībā informētai par darbībām starptautiskā miera un drošības uzturēšanai, ko reģionālās institūcijas īstenojušas vai plāno īstenot vai kas ir iekļauti vai tiks iekļauti reģionālajos nolīgumos.

IX NODAĻA. STARPTAUTISKĀ EKONOMISKĀ UN SOCIĀLĀ SADARBĪBA

55. pants

Lai radītu nosacījumus stabilitātei un labklājībai, kas nepieciešami miermīlīgām un draudzīgām, kā arī uz līdztiesības un pašnoteikšanās principiem balstītām attiecībām starp valstīm, Apvienoto Nāciju Organizācija veicina:

- a) augstāku dzīves līmeni, pilnīgu nodarbinātību, kā arī ekonomisko un sociālo progresu un attīstību;
- b) starptautisko ekonomisko, sociālo, veselības aizsardzības un tamlīdzīgu problēmu risināšanu, starptautisko sadarbību kultūras un izglītības jomā;
- c) vispārēju cieņu pret cilvēktiesībām un pamatbrīvībām, kā arī to nodrošināšanu visiem cilvēkiem neatkarīgi no rases, dzimuma, valodas un reliģiskās pārliecības.

56. pants

Visas organizācijas dalībvalstis, sadarbojoties ar Apvienoto Nāciju Organizāciju, apņemas īstenot kopīgas un patstāvīgas darbības 55. pantā norādīto mērķu sasniegšanai.

57. pants

1. Dažādām specializētajām aģentūrām, kuras ir izveidotas uz starpvaldību vienošanās pamata un kurām saskaņā ar to pamatinstrumentiem ir plašas starptautiskās saistības ekonomikas, sociālajā, kultūras, izglītības, veselības aizsardzības un tamlīdzīgās jomās, ir jāizveido attiecības ar Apvienoto Nāciju Organizāciju atbilstoši 63. panta noteikumiem.

2. Aģentūras, kuras šādā veidā izveidos attiecības ar Apvienoto Nāciju Organizāciju, turpmāk tekstā tiek sauktas par "specializētajām aģentūrām".

58. pants

Apvienoto Nāciju Organizācija sniedz rekomendācijas specializēto aģentūru politikas un darbības saskaņošanai.

59. pants

Vajadzības gadījumā Apvienoto Nāciju Organizācija uzsāk sarunas ar iesaistītajām valstīm par tādu specializēto aģentūru izveidi, kuras nepieciešamas 55. pantā norādīto mērķu īstenošanai.

---

60. pants

Ģenerālā asambleja un ar tās pilnvarojumu Ekonomikas un sociālo lietu padome, kurām šajā nolūkā piešķirtas X nodaļā norādītās pilnvaras, būs atbildīga par šajā nodaļā norādīto Apvienoto Nāciju Organizācijas funkciju izpildi.

X NODAĻA. EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU PADOME

SASTĀVS

61. pants

1. Ekonomikas un sociālo lietu padome sastāv no piecdesmit četrām Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstīm, kuras ievēl Ģenerālā asambleja.
2. Saskaņā ar 3. punkta noteikumiem katru gadu Ekonomikas un sociālo lietu padomē uz trim gadiem tiek ievēlēti astoņpadsmit locekļi. Padomes loceklis, kas beidz pildīt padomes locekļa pienākumus, var tikt nekavējoties pārvēlēts.
3. Pirmajās vēlēšanās pēc tam, kad Ekonomikas un sociālo lietu padomes locekļu skaits ir palielināts no 27 līdz 54 locekļiem, papildus tiem locekļiem, kas ir jāievēl to deviņu locekļu vietā, kuru pilnvaru termiņš beidzas attiecīgā gada beigās, ir jāievēl vēl 27 locekļi. Saskaņā ar Ģenerālās asamblejas pieņemtajiem noteikumiem deviņiem no šajās vēlēšanās ievēlētajiem 27 papildu locekļiem pilnvaru termiņš beidzas pirmā gada beigās, taču citiem deviņiem locekļiem pilnvaru termiņš beidzas otrā gada beigās.
4. Katram Ekonomikas un sociālo lietu padomes loceklim ir viens pārstāvis.

FUNKCIJAS un PILNVARAS

62. pants

1. Ekonomikas un sociālo lietu padome var veikt vai ierosināt pētījumus un sagatavot ziņojumus par starptautiskajiem jautājumiem ekonomikas, sociālajā, kultūras, izglītības, veselības aizsardzības un saistītās jomās, kā arī sniegt Ģenerālajai asamblejai, Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstīm un iesaistītajām specializētajām aģentūrām rekomendācijas par jebkuru no šiem jautājumiem.
2. Padome var sniegt rekomendācijas, lai veicinātu cilvēktiesību un visu cilvēka pamatbrīvību ievērošanu un nodrošināšanu ikvienam.
3. Padome iesniegšanai Ģenerālajā asamblejā var izstrādāt konvenciju projektus par jautājumiem, kas ir tās kompetencē..
4. Saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas noteikumiem padome var organizēt starptautiskas konferences par jautājumiem, kas ir tās kompetencē.

---

63. pants

1. Ekonomikas un sociālo lietu padome var slēgt vienošanās ar jebkuru no 57. pantā minētajām aģentūrām, paredzot nosacījumus, uz kuru pamata attiecīgā institūcija veidos attiecības ar Apvienoto Nāciju Organizāciju. Šādas vienošanās apstiprina Ģenerālā asambleja.
2. Padome var saskaņot specializēto aģentūru darbību, konsultējoties ar šādām aģentūrām vai sniedzot tām rekomendācijas, kā arī sniedzot rekomendācijas Ģenerālajai asamblejai un Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstīm.

64. pants

1. Ekonomikas un sociālo lietu padome var veikt nepieciešamos pasākumus, lai no specializētām aģentūrām regulāri saņemtu ziņojumus. Padome var slēgt vienošanās ar Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstīm un specializētām aģentūrām, lai saņemtu no tām ziņojumus par pasākumiem, kurus tās veikušas, lai īstenotu padomes rekomendācijas un Ģenerālās asamblejas rekomendācijas jomās, kas ietilpst padomes kompetencē.
2. Ekonomikas un sociālo lietu padome var paziņot Ģenerālajai Asamblejai savus komentārus par šiem ziņojumiem.

65. pants

Ekonomikas un sociālo lietu padome var iesniegt informāciju Drošības padomei un pēc Drošības padomes lūguma sniegt tai palīdzību.

66. pants

1. Ekonomikas un sociālo lietu padome veic funkcijas, kas ietilpst tās kompetencē saistībā ar Ģenerālās asamblejas rekomendāciju izpildi.
2. Padome ar Ģenerālās asamblejas piekrišanu var veikt uzdevumus pēc Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstu un specializēto aģentūru lūguma.
3. Padome veic arī tādas citas funkcijas, kas ir uzskaitītas citās šo statūtu daļās vai kādas tai var būt piešķīrusi Ģenerālā asambleja.

BALSOŠANA

67. pants

1. Katram Ekonomikas un sociālo lietu padomes loceklim ir viena balss.
2. Ekonomikas un sociālo lietu padomes lēmumi tiek pieņemti ar klātesošo un balsojošo locekļu balsu vairākumu.

KĀRTĪBA

68. pants

Ekonomikas un sociālo lietu padome veido komisijas ekonomikas un sociālajā jomās, cilvēktiesību veicināšanai, kā arī citas komisijas, kuras var būt nepieciešamas tās funkciju veikšanai.

69. pants

Ekonomikas un sociālo lietu padome aicina jebkuru Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalsti bez balsstiesībām piedalīties jebkura attiecīgajai dalībvalstij būtiska jautājuma izskatīšanā.

70. pants

Ekonomikas un sociālo lietu padome var īstenot pasākumus, lai specializēto aģentūru pārstāvji varētu bez balsstiesībām piedalīties padomes un tās izveidoto komisiju apspriedēs, kā arī, lai padomes pārstāvji varētu piedalīties specializēto aģentūru apspriedēs.

71. pants

Ekonomikas un sociālo lietu padome var veikt nepieciešamos pasākumus, lai konsultētos ar nevalstiskajām organizācijām, kurām rūp padomes kompetencē ietilpstošie jautājumi. Šādi pasākumi var tikt organizēti kopā ar starptautiskajām organizācijām un nepieciešamības gadījumā ar nacionālajām organizācijām, konsultējoties ar iesaistītajām Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstīm.

72. pants

1. Ekonomikas un sociālo lietu padome pati nosaka savu reglamentu, tostarp arī sava priekšsēdētāja izvēles kārtību.
2. Ekonomikas un sociālo lietu padome rīko sanāksmes pēc vajadzības saskaņā ar saviem noteikumiem, kuri nosaka kārtību, kādā sanāksme tiek sasaukta pēc padomes locekļu vairākuma pieprasījuma.

XI NODAĻA. DEKLARĀCIJA PAR TERITORIJĀM, KURĀM NAV PAŠPĀRVALDES

73. pants

Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstis, kuras ir atbildīgas vai uzņemas atbildību par to teritoriju pārvaldi, kuru tautas vēl nav sasniegušas pilnīgu pašpārvaldi, atzīst principu, ka šajās teritorijās dzīvojošo intereses ir primāras, un kā svētu pienākumu uzņemas saistības maksimāli veicināt šo teritoriju iedzīvotāju labklājību starptautiskās miera un drošības sistēmas ietvaros, kas noteikta šajos statūtos, un šim nolūkam:

-
- a) izrādot pienācīgu cieņu pret iesaistīto tautu kultūrām, nodrošināt tām progresu politikas, ekonomikas, sociālajā un izglītības jomā, taisnīgu attieksmi pret tām un aizsardzību pret ļaunprātīgu izmantošanu;
  - b) attīstīt pašpārvaldi, pienācīgi ņemt vērā šo tautu politiskos centienus un palīdzēt tām pakāpeniski izveidot brīvas politiskās iestādes atbilstoši katras teritorijas un tās tautu īpašajiem apstākļiem un to dažādajām attīstības pakāpēm;
  - c) sekmēt starptautisko mieru un drošību;
  - d) veicināt konstruktīvu attīstības pasākumu izmantošanu, sekmēt pētniecību un sadarboties citai ar citu un, ja tas nepieciešams, arī ar specializētām starptautiskajām institūcijām, lai panāktu praktisku šajā pantā izklāstīto sociālo, ekonomisko un zinātnisko mērķu sasniegšanu;
  - e) informācijas nolūkos, ievērojot tādus ierobežojumus, kādi var būt nepieciešami drošības un konstitucionālo apsvērumu dēļ, regulāri sniegt ģenerālsekretāram statistisko informāciju un citu tehniska rakstura informāciju attiecībā uz ekonomikas, sociālajiem un izglītības apstākļiem teritorijās, par kurām viņi ir atbildīgi, izņemot tās teritorijas, uz kurām attiecas XII un XIII nodaļas nosacījumi.

74. pants

Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstis arī vienojas, ka to politikai attiecībā uz teritorijām, uz kurām attiecas šīs nodaļas noteikumi, ne mazāk kā attiecībā pret to metropoles teritorijām, jābalstās uz vispārējo labu kaimiņattiecību principu, pienācīgi ņemot vērā pārējās pasaules intereses un labklājību sociālajā, ekonomikas un tirdzniecības jomā.

XII NODAĻA. STARPTAUTISKĀ AIZBILDNĪBAS SISTĒMA

75. pants

Apvienoto Nāciju Organizācija savā pakļautībā izveido starptautisko aizbildnības sistēmu to teritoriju pārvaldīšanai un uzraudzībai, kuras var tikt tajā iekļautas, noslēdzot atbilstošus individuālos nolīgumus. Turpmāk tekstā šīs teritorijas tiek sauktas par "aizbildnībā esošām teritorijām".

76. pants

Saskaņā ar šo statūtu 1. pantā noteiktajiem Apvienoto Nāciju Organizācijas mērķiem aizbildnības sistēmas galvenie uzdevumi ir:

- a) sekmēt starptautisko mieru un drošību;
- b) veicināt aizbildnībā esošo teritoriju iedzīvotāju progresu ekonomikas, sociālajā un izglītības jomā un to pašpārvaldes vai neatkarības pakāpenisku attīstību atbilstoši katras teritorijas un tās tautu īpašajiem apstākļiem, kā arī iesaistīto cilvēku brīvībai, un kā var būt paredzēts katra aizbildnības līguma noteikumos;
- c) veicināt cilvēktiesību un visu pamatbrīvību nodrošināšanu visiem cilvēkiem neatkarīgi no rases, dzimuma, valodas un reliģiskās pārliecības un veicināt pasaules tautu savstarpējās atkarības atzīšanu;
- d) nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi pret visām Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstīm un to iedzīvotājiem sociālajā, ekonomikas un tirdzniecības jomā, kā arī vienlīdzīgu attieksmi pret tiem tiesvedībā, neskarot iepriekšminēto uzdevumu izpildi un ievērojot 80. panta noteikumus.

77. pants

---

1. Aizbildnības sistēma attiecas uz tādām zemāk minētajām teritoriju kategorijām, kuras var tikt iekļautas šajā sistēmā ar aizbildnības nolīgumu:

- a) teritorijas, kas pašlaik ir pakļautas mandātam;
- b) teritorijas, kas var būt atdalītas no ienaidnieka valstīm Otrā pasaules kara rezultātā;
- c) teritorijas, ko aizbildnības sistēmā brīvprātīgi iekļāvušas valstis, kuras atbild par to pārvaldi.

2. Tas, kuras iepriekšminēto kategoriju teritorijas tiks iekļautas aizbildnības sistēmā un saskaņā ar kādiem noteikumiem tās tiks iekļautas, ir jānosaka turpmākā līgumā.

78. pants

Aizbildnības sistēma neattiecas uz teritorijām, kas kļuvušas par Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstīm, kuru savstarpējās attiecības balstās uz suverēnas līdztiesības principa ievērošanu.

79. pants

Katras aizbildnības sistēmā iekļaujamās teritorijas aizbildnības noteikumi, tostarp visas izmaiņas un labojumi, tiek noteikti, iesaistītajām pusēm tieši vienojoties, tostarp par mandātu pilnvarām, ja teritorija ir pakļauta kādas Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalsts mandātam, un tiek apstiprināti, kā paredzēts 83. un 85. pantā.

80. pants

1. Nekas no šajā nodaļā minētā nav interpretējams kā izmaiņas jebkuras valsts vai jebkuras tautas jebkādas tiesībās vai pastāvošajos starptautiskajos instrumentos, kura līgumslēdzējas puses var būt Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstis, izņemot gadījumus, kas paredzēti individuālos aizbildnības līgumos, kuri noslēgti saskaņā ar 77., 79. un 81. pantu un saskaņā ar kuriem teritorija tiek iekļauta aizbildnības sistēmā.

2. Šī panta 1. punktu nedrīkst interpretēt kā tādu, kas dod pamatojumu aizkavēt vai atlikt sarunas un līgumu noslēgšanu par mandāta un citu teritoriju iekļaušanu aizbildnības sistēmā, kā tas paredzēts 77. pantā.

81. pants

Aizbildnības līgumā katrā gadījumā ir jāiekļauj nosacījumi, pēc kuriem tiks pārvaldītas aizbildnībā esošās teritorijas, kā arī jānosaka iestāde, kas veiks aizbildnībā esošo teritoriju pārvaldi. Šī iestāde, kas turpmāk tekstā tiek saukta par “administratīvo iestādi”, var būt viena vai vairākas valstis, vai patī Apvienoto Nāciju Organizācija.

82. pants

Ikvienā aizbildnības līgumā var tikt noteikts stratēģiskais reģions vai reģioni, kas var daļēji vai pilnībā ietvert aizbildnībā esošo teritoriju, uz kuru attiecas nolīgums, neskarot nevienu īpašo nolīgumu vai nolīgumus, kas noslēgti saskaņā ar 43. pantu.

83. pants

---

1. Visas Apvienoto Nāciju Organizācijas funkcijas attiecībā uz stratēģiskajiem reģioniem, tostarp attiecībā uz aizbildnības nolīgumu nosacījumu apstiprināšanu, grozīšanu vai labošanu, īsteno Drošības padome.

2. Galvenie uzdevumi, kas norādīti 76. pantā, attiecas uz katra stratēģiskā reģiona iedzīvotājiem.

3. Saskaņā ar aizbildnības līguma nosacījumiem un neskarot drošības apsvērumus Drošības padome sniedz atbalstu Aizbildnības padomei, lai veiktu tās ar aizbildnības sistēmu saistītās Apvienoto Nāciju Organizācijas funkcijas, kuras attiecas uz politiskajiem, ekonomikas, sociālajiem un izglītības jautājumiem stratēģiskajos reģionos.

84. pants

Administratīvās iestādes pienākums ir nodrošināt, ka aizbildnībā esošā teritorija pilda savu lomu starptautiskā miera un drošības uzturēšanā. Šajā nolūkā administratīvā iestāde var izmantot aizbildnībā esošo teritoriju brīvprātīgos bruņotos spēkus, aprīkojumu un palīdzību, lai izpildītu pienākumus, kurus administratīvā iestāde uzņēmusies pret Drošības padomi, kā arī nodrošinātu vietējo aizsardzību un likuma un kārtības ievērošanu aizbildnībā esošo teritoriju robežās.

85. pants

1. Apvienoto Nāciju Organizācijas funkcijas attiecībā uz visu to reģionu aizbildnības līgumiem, kas netiek uzskatīti par stratēģiskām, tostarp arī aizbildnības līgumu noteikumu apstiprināšanu, mainīšanu vai labošanu, īsteno Ģenerālā asambleja.

2. Aizbildnības padome, kas darbojas Ģenerālās asamblejas pakļautībā, palīdz Ģenerālajai asamblejai pildīt šīs funkcijas.

XIII NODAĻA. AIZBILDNĪBAS PADOME

SASTĀVS

86. pants

1. Aizbildnības padome sastāv no šādām Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstīm:

- a) dalībvalstīm, kuras pārvalda aizbildniecībā esošās teritorijas;
- b) dalībvalstīm, kuras minētas 23. pantā un kuras nepārvalda aizbildnībā esošās teritorijas;
- c) tāda skaita citu dalībvalstu, ko Ģenerālā asambleja ievēlējusi uz trim gadiem, kāds var būt nepieciešams, lai nodrošinātu, ka kopējo Aizbildnības padomes locekļu skaitu veido vienlīdzīgs skaits to Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstu, kuras pārvalda aizbildnībā esošās teritorijas, un to, kuras nepārvalda.

2. Katrs Aizbildnības padomes loceklis ieceļ vienu īpaši kvalificētu personu, kura to pārstāvēs Aizbildnības padomē.

FUNKCIJAS un PILNVARAS

---

87. pants

Ģenerālā asambleja un tās pakļautībā esošā Aizbildnības padome, pildot savas funkcijas, ir pilnvarotas:

- a) izskatīt administratīvās iestādes iesniegtos pārskatus;
- b) pieņemt lūgumrakstus un izskatīt tos, konsultējoties ar administratīvo iestādi;
- c) rīkot periodiskus aizbildnībā esošo teritoriju apmeklējumus, saskaņojot to laiku ar administratīvo iestādi;
- d) īstenot minētās un citas darbības saskaņā ar aizbildnības līguma nosacījumiem.

88. pants

Aizbildnības padome izstrādā anketu par katras aizbildnībā esošās teritorijas iedzīvotāju progresu ekonomikas, sociālajā un izglītības jomā, savukārt katras Ģenerālās asamblejas kompetencē ietilpstošās aizbildnībā esošās teritorijas administratīvā iestāde, pamatojoties uz šo anketu, sagatavo Ģenerālajai asamblejai gada pārskatu.

BALSOŠANA

89. pants

1. Katram Aizbildnības padomes loceklim ir viena balss.
2. Aizbildnības padomes lēmumi tiek pieņemti ar klātesošo un balsojošo locekļu balsu vairākumu.

KĀRTĪBA

90. pants

1. Aizbildnības padome pieņem savu reglamentu, tostarp sava priekšsēdētāja izvēles kārtību.
2. Aizbildnības padomes sēdes tiek sasauktas pēc vajadzības un atbilstoši reglamentam, kurā ir paredzēta kārtība, kādā sēdes tiek sasauktas pēc padomes locekļu vairākuma pieprasījuma.

91. pants

Kad tas nepieciešams, Aizbildnības padome izmanto Ekonomikas un sociālo lietu padomes un specializēto aģentūru palīdzību jautājumos, kurus tās attiecīgi risina.

XIV NODAĻA. STARPTAUTISKĀ TIESA

92. pants

Starptautiskā tiesa ir Apvienoto Nāciju Organizācijas galvenā tieslietu institūcija. Tā darbojas atbilstoši pievienotajiem statūtiem, kas ir izstrādāti uz Pastāvīgās starptautiskās tiesas statūtu pamata un ir neatņemama šo ANO statūtu sastāvdaļa.

93. pants

---

1. Visas Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstis ir Starptautiskās tiesas statūtu *ipso facto* puses.

2. Valsts, kas nav Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalsts, var kļūt par Starptautiskās tiesas statūtu pusi ar nosacījumiem, kurus katrā atsevišķā gadījumā pēc Drošības padomes rekomendācijas nosaka Ģenerālā asambleja.

94. pants

1. Katra Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstis apņemas pildīt Starptautiskās tiesas lēmumu lietā, kurā šī dalībvalsts ir puse.

2. Ja kāda no pusēm nepilda saistības, kas tai ir noteiktas ar Tiesas lēmumu, otra puse var vērsties Drošības padomē, kura, ja uzskata to par nepieciešamu, var sniegt rekomendācijas vai pieņemt lēmumu par pasākumu veikšanu lēmuma izpildei.

95. pants

Nekas no šajos statūtos minētā neizslēdz iespēju Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstīm uzticēt savu nesaskaņu izšķiršanu citām tiesām saskaņā ar nolīgumiem, kas jau ir spēkā vai kas var tikt noslēgti nākotnē.

96. pants

1. Ģenerālā asambleja vai Drošības padome var pieprasīt, lai Starptautiskā tiesa sniegtu konsultatīvu atzinumu jebkurā juridiskā jautājumā.

2. Citas Apvienoto Nāciju Organizācijas institūcijas un specializētās aģentūras, kuras Ģenerālā asambleja jebkurā laikā var pilnvarot veikt šādas darbības, var pieprasīt no tiesas konsultatīvus atzinumus par juridiskajiem jautājumiem, kas iekļauti viņu darbības sfērā.

XV NODAĻA. SEKRETARIĀTS

97. pants

Sekretariāts sastāv no ģenerālsēkretāra un organizācijai nepieciešamā personāla. Ģenerālsēkretāru pēc Drošības padomes rekomendācijas ieceļ Ģenerālā asambleja. Ģenerālsēkretārs ir organizācijas galvenā administratīvā persona.

98. pants

Ģenerālsēkretārs šajā statusā darbojas visās Ģenerālās asamblejas, Drošības padomes, Ekonomikas un sociālo lietu padomes un Aizbildnības padomes sēdēs un veic citas funkcijas, kādas tam uztic šīs institūcijas. Katru gadu ģenerālsēkretārs iesniedz Ģenerālajai asamblejai pārskatu par organizācijas darbu.

99. pants

Ģenerālsēkretāram ir tiesības ziņot Drošības padomei par visiem jautājumiem, kuri pēc tā domām var apdraudēt starptautiskā miera un drošības uzturēšanu.

---

100. pants

1. Veicot savus pienākumus, ģenerālsēkretārs un sekretariāta personāls nelūdz un nesaņem norādījumus ne no vienas valdības vai citas organizācijā neietilpstošas institūcijas. Viņi neveic nekādas darbības, kuras var ietekmēt viņu kā starptautisku, tikai organizācijas priekšā atbildīgu amatpersonu stāvokli.

2. Katra Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalsts apņemas cienīt ģenerālsēkretāra un sekretariāta personāla pienākumu starptautisko raksturu un necensties viņus ietekmēt savu pienākumu pildīšanas laikā.

101. pants

1. Sekretariāta personālu ieceļ ģenerālsēkretārs saskaņā ar Ģenerālās asamblejas izstrādātajiem noteikumiem.

2. Pastāvīgai dalībai Ekonomikas un sociālo lietu padomē, Aizbildnības padomē un, ja nepieciešams, citās Apvienoto Nāciju Organizācijas institūcijās tiek norīkots atbilstošs personāls. Šis personāls veido daļu no sekretariāta.

3. Pieņemot darbā darbiniekus un paredzot nodarbinātības nosacījumus, galvenokārt jāņem vērā nepieciešamība nodrošināt augstāko lietpratības, kompetences un godprātīguma līmeni. Izvēloties darbiniekus, pienācīga uzmanība jāvelta tam, lai aptvertu pēc iespējas plašāku ģeogrāfisko teritoriju.

XVI NODAĻA. DAŽĀDI NOTEIKUMI

102. pants

1. Jebkurš līgums un jebkurš starptautisks nolīgums, ko noslēgusi jebkura Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalsts pēc šo statūtu stāšanās spēkā, cik drīz vien iespējams jāreģistrē sekretariātā, kas tos publicē.

2. Neviena no tāda līguma vai starptautiskā nolīguma, kas nav reģistrēts saskaņā ar šī panta 1. punktu, pusēm nevar atsaukties uz šādu līgumu vai starptautisko nolīgumu nevienā Apvienoto Nāciju Organizācijas institūcijā.

103. pants

Ja Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalsts saistības, kas izriet no šiem statūtiem, ir pretrunā attiecīgās dalībvalsts saistībām, kas izriet no jebkura cita starptautiska nolīguma, lielāks juridiskais spēks būs šajos statūtos noteiktajām saistībām.

104. pants

Katras dalībvalsts teritorijā Apvienoto Nāciju Organizācijai ir tāda tiesībspēja, kāda tai ir nepieciešama savu funkciju pildīšanai un mērķu sasniegšanai.

---

105. pants

1. Katras dalībvalsts teritorijā Apvienoto Nāciju Organizācijai ir tādas privilēģijas un imunitātes, kādas tai nepieciešamas savu mērķu sasniegšanai.
2. Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstu pārstāvjiem un organizācijas ierēdņiem arī ir tādas privilēģijas un imunitātes, kādas viņiem nepieciešamas neatkarīgi savai funkciju pildīšanai saistībā ar organizācijas darbību.
3. Ģenerālā asambleja var sniegt rekomendācijas, lai noteiktu šī panta 1. un 2. punkta piemērošanas aspektus, vai šim nolūkam Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstīm piedāvāt konvencijas.

XVII NODAĻA. DROŠĪBAS PASĀKUMI PĀREJAS PERIODĀ

106. pants

Kamēr nav stājušies spēkā 43. pantā minētie īpašie līgumi, kuri pēc Drošības padomes domām ļauj tai uzsākt 42. pantā norādīto pienākumu pildīšanu, Četru nāciju deklarācijas, kas noslēgta 1943. gada 30. oktobrī Maskavā, puses un Francija atbilstoši šīs deklarācijas 5. punkta noteikumiem konsultēsies cita ar citu un nepieciešamības gadījumā ar citām Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstīm, lai organizācijas vārdā īstenotu tādas kopējas darbības, kādas var būt nepieciešamas starptautiskā miera un drošības uzturēšanai.

107. pants

Nekas no šajos statūtos minētā neaizstāj vai neizslēdz nevienu darbību, ko atbildīgās valdības ir veikušas vai sankcionējušas Otrā pasaules kara rezultātā, attiecībā uz jebkuru valsti, kas Otrā pasaules kara laikā ir bijusi šo statūtu parakstītājas valsts ienaidniece.

XVIII NODAĻA. GROZĪJUMI

108. pants

Šo statūtu grozījumi ir saistoši visām Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstīm, kad tos ir pieņēmuši Ģenerālās asamblejas locekļi ar divām trešdaļām balsu vairākuma un tos atbilstoši savai konstitucionālajai procedūrai ir ratificējušas divas trešdaļas no Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstīm, tostarp visi pastāvīgie Drošības padomes locekļi.

109. pants

1. Šo statūtu pārskatīšanai tādā laikā un vietā, kādu nosaka Ģenerālā asambleja ar divām trešdaļām balsu vairākuma un apstiprinošām jebkuru deviņu Drošības padomes locekļu balsīm, var tikt sasaukta Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstu Ģenerālā konference. Konferencē katrai Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstij ir viena balss.
2. Jebkuras izmaiņas šajos statūtos, kas ieteiktas konferencē ar divām trešdaļām dalībnieku balsu vairākuma, stājas spēkā, kad tās atbilstoši savai konstitucionālajai procedūrai ir ratificējušas divas trešdaļas no Apvienoto Nāciju Organizācijas dalībvalstīm, tostarp visi pastāvīgie Drošības padomes locekļi.

---

3. Ja šāda konference netiek sasaukta līdz Ģenerālās asamblejas desmitajai ikgadējai sesijai pēc šo statūtu spēkā stāšanās, priekšlikums par šādas konferences sasaukšanu tiek iekļauts šīs Ģenerālās asamblejas sesijas darba kārtībā, un konference tiek sasaukta, ja par to apstipriņoši nobalso Ģenerālās asamblejas locekļu vairākums un jebkuri septiņi Drošības padomes locekļi

XIX NODAĻA. RATIFIKĀCIJA UN PARAKSTĪŠANA

110. pants

1. Šos statūtus ratificē visas valstis, kas tos parakstījušas, saskaņā ar katras valsts atbilstošajiem konstitucionālajiem procesiem.
2. Ratifikācijas dokumenti tiek nodoti glabāšanā Amerikas Savienoto Valstu valdībai, kura paziņo visām šos statūtus parakstījušajām valstīm un organizācijas ģenerālsekretāram, kad viņš ir iecelts, par katru glabāšanā nodoto dokumentu.
3. Šie statūti stājas spēkā, kad Ķīnas Republikas, Francijas, Padomju Sociālistisko Republiku Savienības, Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes, Amerikas Savienoto Valstu un vairākuma citu šos statūtus parakstījušo valstu ratifikācijas dokumenti ir nodoti glabāšanā. Pēc tam Amerikas Savienoto Valstu valdība sastāda protokolu par ratifikācijas dokumentu nodošanu glabāšanā un to kopijas izsūta visām šos statūtus parakstījušajām valstīm.
4. Tās valstis, kas paraksta šos statūtus un kas tos ratificē pēc to stāšanās spēkā, kļūst par Apvienoto Nāciju Organizācijas sākotnējām dalībvalstīm tajā dienā, kurā tās nodevušas glabāšanā atbilstošos ratifikācijas dokumentus.

111. pants

Šie statūti, kuru teksts ķīniešu, franču, krievu, angļu un spāņu valodā ir vienlīdz autentisks, tiks glabāti Amerikas Savienoto Valstu valdības arhīvā. Šī valdība nosūta pienācīgi apstiprinātas šo statūtu kopijas to valstu valdībām, kuras parakstījušas šos statūtus.

TO APLIECINOT, Apvienoto Nāciju Organizācijas valstu valdību pārstāvji ir parakstījuši šos statūtus. PARAKSTĪTI Sanfrancisko tūkstoš deviņi simti četrdesmit piektā gada divdesmit sestajā jūnijā.